

ประวัติศาสตร์ไทย (Thai History)

① การปกครองสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง 1893-1912)- สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 (เจ้าสามพระยา 1967-1991)

△ ระยะแรก » สุโขทัย ขอม

☞ สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) » กระจายอำนาจ

☞ สมเด็จพระอินทราชา » กึ่งรวมศูนย์อำนาจ

☆ การปกครองภายในราชธานี » ขอม » เสนาบดี 4 ส่วน » จตุสดมภ์

- กรมเมือง ► ขุนเมือง (เวียง)

» การปกครอง รักษาความสงบสุขของราษฎร ปราบโจร ลงโทษผู้กระทำผิด

- กรมวัง ► ขุนวัง » ราชสำนัก พินิจคดี

- กรมคลัง ► ขุนคลัง » จ่าย เก็บรักษาพระราชทรัพย์ที่ได้จากส่วย อากร

- กรมนา ► ขุนนา » ดูแลไร่นา ออกสิทธิที่นา

☆ การปกครองส่วนภูมิภาค » สุโขทัย

-เมืองราชธานี ► กษัตริย์ » กรุงศรีอยุธยาและบริเวณโดยรอบ

-เมืองป้อมปราการ (เมืองลูกหลวง) ► พระราชโอรส เจ้านายชั้นสูง ► กษัตริย์

» เมืองหน้าด่าน 4 ทิศ

> เหนือ ► ลพบุรี

> ตะวันออก ► นครนายก

> ตะวันตก ► สุพรรณภูมิ (สุพรรณบุรี)

> ใต้ ► พระประแดง

-หัวเมืองชั้นใน ► ขุนนาง เจ้านายชั้นสูง ► อยุธยา

> เหนือ ► พรหมบุรี อินทรบุรี สิงห์ สวรรค์

> ตะวันออก ► ปราชินบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี

> ตะวันตก ► ราชบุรี

> ใต้ ► เพชรบุรี

-หัวเมืองชั้นนอก ► เจ้าเมือง ขุนนาง เจ้านายชั้นสูง ► อยุธยา

> เหนือ ► พิชณุโลก

> ตะวันออก ► นครราชสีมา จันทบุรี

> ตะวันตก ► ตะนาวศรี ทวาย เชียงราน

> ใต้ ► ไซยา นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา ถลาง

-เมืองประเทศราช ► เจ้าเมือง ► อยุธยา

» เขมร มอญ มะละกา

② การปกครองสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (1991-2031)

๕ จัดระเบียบการปกครอง ► รวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลาง

☆ การแบ่งส่วนราชการ » 3 ส่วน

1. การปกครองส่วนกลาง ► ทหาร พลเรือน ► กษัตริย์

> ฝ่ายทหาร » สมุหพระกลาโหม

> ฝ่ายพลเรือน » สมุหนายก

} อัครมหาเสนาบดี

๕ ฝ่ายทหาร » เจ้าพระยามหาเสนาบดี

► ป้องกันประเทศ เตรียมกำลังทหาร อาวุธเสบียงอาหาร

๕ ฝ่ายพลเรือน » เจ้าพระยาจักรีศรีอริวงค์ » 4 ส่วน » จตุสดมภ์

① นครบาล (เมือง) ► พระยานครบาล » ดูแลความสงบเรียบร้อย รักษาพระนคร พิจารณาคดี

② ธรรมาธิกรณ์ (วัง) ► พระยาธรรมาธิกรธิบดี »ราชสำนัก พิจารณาคดีของ
ราษฎร > ยกกระบัตร

③ โภษาธิบดี (คลัง) ► พระยาโภษาธิบดี »เก็บรักษาพระราชทรัพย์ การค้าขาย
ติดต่อต่างประเทศ ► กรมท่าซ้าย ขวา กลาง

④ เกษตราธิการ (นา) ► พระยาเกษตรตราธิบดี »ตรวจตราการทำไร่ นา ออก
สิทธิที่นา เก็บข้าวขึ้นฉางหลวง

2. การปกครองส่วนภูมิภาค

> หัวเมืองชั้นใน (จัตวา) → ผู้รั้ง → ราชธานี

► ราชบุรี เพชรบุรี กาญจนบุรี สมุทรสงคราม นครสวรรค์ ชัยนาท ฉะเชิงเทรา
ชลบุรี ปราจีนบุรี

> หัวเมืองชั้นนอก (พระยามหานคร) ► เอก โท ตรี → เจ้านาย ขุนนางชั้นสูง
→ ราชธานี

► พิษณุโลก นครราชสีมา สุโขทัย ทวาย

> หัวเมืองประเทศราช ► ทวาย ตะนาวศรี

③ การปกครองส่วนท้องถิ่น ► หน่วย

-หมู่บ้าน ► ผู้ใหญ่บ้าน < > เจ้าเมือง

-ตำบล ► กำนัน (พัน)

-แขวง ► หมื่นแขวง

-เมือง ► ผู้รั้ง เจ้าเมือง

☆ การกำหนดยศตามตำแหน่งหน้าที่ ► ยศ ราชทินนาม ตำแหน่ง ศักดินา

-ยศ > เจ้าพระยา พระยา พระ หลวง ขุน หมื่น พัน ทนาย

-ราชทินนาม > มหาเสนา พลเทพ ยมราช

-ตำแหน่ง > ปลัดทูลฉลอง จางวาง

-ศักดินา > ศักดิ์ตำแหน่ง

③ การปกครองสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 (2034-2072)-เสียกรุงศรีอยุธยา

พ.ศ.2310

☆ การจัดระเบียบการปกครอง

- ▶ รวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลาง
- ▶ แยกทหาร พลเรือน

☞ สมเด็จพระนเรศวร (2133-2148)

>ปรับปรุงการปกครองหัวเมืองชั้นนอก

- ▶ ไม่ให้ราชวงศ์ปกครอง
- ▶ ให้ขุนนางปกครอง

☞ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช (2199-2231)

- ▶ ถ่วงดุลอำนาจ ▶ แต่งตั้งเจ้านายชั้นสูง ▶ ทรงกรม

☞ พระเพทราชา (2231-2246)

> สมุหนายก ▶ หัวเมืองฝ่ายเหนือ ▶ ทหาร พลเรือน

> สมุหพระกลาโหม ▶ หัวเมืองฝ่ายใต้ ▶ ทหาร พลเรือน

> กรมท่า → ฝ่ายขายทะเลตะวันออก

☞ พระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ (2275-2301)

▶ ถ่วงดุลอำนาจ ขุนนาง < > เชื้อพระวงศ์

☞ พระเจ้าอุทุมพร (2301-2301) และพระเจ้าเอกทัศ

▶ ถ่วงดุลอำนาจ ขุนนาง < > เชื้อพระวงศ์ > ไม่สำเร็จ

▶ เสียกรุง 7 เม.ย. 2310

ตั้งกรมมัยอยุธยา

- แบ่ง 2 ชั้น

>ชั้นปกครอง ►พระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ ขุนนาง

>ชั้นถูกปกครอง ►ไพร่ ทาส

ชั้นปกครอง

ψ พระมหากษัตริย์ >เทวราชา < ขอม → สมมุติเทพ

ψพระบรมวงศานุวงศ์ >เจ้าฟ้า >พระองค์เจ้า >หม่อมเจ้า >ม.ร.ว. >ม.ด.

Ψขุนนาง>ชาตวิบุติ วัยวิบุติ คุณวิบุติ ปัญญาวิบุติ

:ควบคุมไพร่

❁ ชนชั้นอุกปกครอง

๒๒ไพร่>ไพร่สม>ไพร่หลวง>ไพร่ส่วย

▽ไพร่สม→18 ปี < มุลนาย>ซ่อมแซมที่พัก สร้างวัด ของกำนัน ทหาร

▽ไพร่หลวง→20-60 ปี < กษัตริย์>ชุดคลอง ทำถนน สร้างกำแพง

▽ไพร่ส่วย→ส่งส่วยแทนเกณฑ์แรงงาน

๒๒ทาส →วัดอุ บุคคล

▽วัดอุ →ขาย เช่า

▽บุคคล →ไถ่ตัวเอง

❁ พระสงฆ์ →ไพร่

เศรษฐกิจสมัยอยุธยา

>การเกษตร→ปลูกข้าว ทำสวน ไร่>บริโภค>ขาย

>การค้า →ภายใน ต่างประเทศ

▽การค้าภายใน →ย่านชุมชน>แม่ค้า< คนจีน

▽การค้าต่างประเทศ →ศูนย์กลางการค้า < ตะวันออก > ตะวันตก

-อยุธยาตอนต้น

>>จีน→ของป่า นอแรด งาช้าง ไม้ฝาง ไม้จันทน์ กฤษณา กระจวาน

←เครื่องเคลือบ ผ้าไหม ทองแดง

-อยุธยาตอนกลาง

>>โปรตุเกส สเปน ฮอลันดา อังกฤษ ฝรั่งเศส

> การค้าภายใต้ระบบราชการ→ การผูกขาดการค้า>ฮอลันดา > หนึ่งลัทธิ ดีบุก

→สถานีการค้า

☞ ลักษณะการค้า > เสรี >ผูกขาดการค้า

- >เจ้าสามพระยา → ไม้กฤษณา ไม้ฝาง ดีบุก > สีนค้าต้องห้าม
- >พระเอกาทศรถ → การค้าเจริญ > ฮอลันดาผูกขาดการค้าหนังสัตว์
- >พระเจ้าปราสาททอง → พระคลังสินค้า >ผูกขาดการค้า > ผ้าแดง เครื่องถ้วยชาม
- >พระนารายณ์ → การค้าเจริญ
- >พระเพทราชา → การค้าตะวันตกตกต่ำ
- การค้าสมัยอยุธยาตอนปลาย → ค้าข้าว

☞ รายได้ของแผ่นดิน

- อากร → การเก็บชักส่วนผลประโยชน์จากการทำมาหากินของราษฎร
- จังกอบ → การชักส่วนสินค้าจากภายในและภายนอกประเทศ
- ฤชา → ค่าธรรมเนียมที่รัฐเรียกเก็บจากราษฎร
- ส่วย → เงินหรือสิ่งของที่รัฐเรียกเก็บจากไพร่แทนการเกณฑ์แรงงาน
- เครื่องราชบรรณาการ การค้ากับต่างประเทศ

รายจ่ายของแผ่นดิน

-ค่าใช้จ่ายในการป้องกันประเทศ

-ค่าใช้จ่ายในราชสำนัก

-การทำนุบำรุงศาสนาพุทธ

ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ

1.ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

♡ ความสัมพันธ์กับล้านนา > ศัตรูมากกว่ามิตร

> เศรษฐกิจ → ของป่า > จีน ญี่ปุ่น

> การเมือง → สุโขทัย < ล้านนา < อโยธยา พม่า

☞ สงครามระหว่างอโยธยา VS ล้านนา

> 1929 พระบรมราชาธิราชที่ 1 < ล้านนา > แย่งชิงราชสมบัติ

→ เจ้าแสนเมืองมา VS เจ้ามหาพรหม

- > 1933 สมเด็จพระรามาเมศวร → ตีเชียงใหม่ > พัทลุง สงขลา นครศรีฯ จันทบุรี
- > 1985-1987 สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 < ล้านนา > แยกชิงราชสมบัติ → ทำวลก(พระเจ้าติโลกราช)VSทำวสิบ
- > สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถVS พระเจ้าติโลกราช → สองแคว ปากยม(พิจิตร) ราชังราว
- > 2058 สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 → เชียงใหม่ ลำปาง
- > 2088 สมเด็จพระชัยราชาธิราช → ลำพูน เชียงใหม่
- > 2101 บุเรงนอง → เชียงใหม่
- > สมเด็จพระนเรศวร → เชียงใหม่
- > สมเด็จพระเจ้าทรงธรรม > พม่า > เชียงใหม่ ลำปาง
- > สมเด็จพระนารายณ์ → เชียงใหม่
- > สมเด็จพระเจ้าเอกทัศ > พม่า > เชียงใหม่
- > รัตนโกสินทร์ → เชียงใหม่

♡ ความสัมพันธ์กับเขมร > ไม่ราบรื่น

> พระเจ้าอู่ทอง > พระบรมนิพัทธบท → ราบรื่น

> พระบรมล่ำพง → ไม่ราบรื่น

> สมเด็จพระรามาเมศวร > เขมร > กวาดต้อนคนเมืองชลบุรี จันทบุรี

> 1936 สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 > เขมร > กวาดต้อนผู้คน < ตีเขมร

> 2112 เสียกรุง > เขมรประกาศอิสรภาพ

> 2130 พม่ายกทัพล้อมอยุธยา > เขมร > ปราจีน นครนายก

> อยุธยาตอนปลาย > อยุธยา เขมร < ลาว

♡ ความสัมพันธ์กับพม่า > ศัตรู

> การแย่งชิงอำนาจและผลประโยชน์เหนือดินแดนมอญและล้านนา

-มอญ → เมะตะมะ

-ล้านนา → ขงป้า จุฑายุทธศาสตร์

> การแย่งชิงความเป็นใหญ่

-สงคราม พม่าVS อยุธยา > 24 ครั้ง

-สงครามเสียกรุงครั้งที่ 2 > อยุธยาเสียหายยับเยิน

:เสถียรภาพทางการเมืองไม่มั่นคง

:เกิดการแตกความสามัคคีในกลุ่มขุนนางชั้นสูง

:ไพร่ กำลังสำคัญของประเทศหลบหนี

♡ ความสัมพันธ์กับจีนและญี่ปุ่น

> ความสัมพันธ์กับญี่ปุ่น

-นเรศวร>หลักฐานไม่ชัดเจน

-เอกาทศรถ→หลักฐานชัดเจน →โชกุนอิเอยาสุ

:สงครามเซกิงาฮาระ

:ต่อต้านศาสนาคริสต์

-สมัยพระเจ้าทรงธรรม → การค้าเจริญรุ่งเรือง → หนึ่งกวาง ดีบุก น้ำตาล
น้ำมันมะพร้าว ไม้แดง

> ยามาตะ นางามาสะ → ประสานงาน

-สมัยพระเจ้าปราสาททอง → ความสัมพันธ์กับญี่ปุ่นเลวลง

♡ ความสัมพันธ์กับจีน

> ลักษณะการทูตบรรณาการ → ทำการค้าคู่การทูต

> ราชวงศ์หมิง → สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 1

> พระนครอินทราธิราช → เสด็จไปจีน

♡ ความสัมพันธ์กับตะวันตก

> โปรตุเกส ฮอลันดา อังกฤษ ฝรั่งเศส

♡ ความสัมพันธ์กับโปรตุเกส

> พระรามาธิบดีที่ 2 → โปรตุเกส → มะละกา

♡ ความสัมพันธ์กับฮอลันดา

> พระนเรศวร → ฮอลันดา → ปัตตานี

♡ ความสัมพันธ์กับอังกฤษ

> พระเจ้าทรงธรรม → อังกฤษ → อโยธยา

♡ ความสัมพันธ์กับฝรั่งเศส

> พระนารายณ์ → ฝรั่งเศส → หลุยส์ 14